

ارزشیابی از برنامه کارورزی شاخه کاروانش

چکیده

هنرستان‌های شاخه کاروانش استان‌های نمونه آماری، والدین هنرجویان و کارفرمایانی که هنرجویان در مراکز و مؤسسات آن‌ها به کارورزی مشغول بودند، تشکیل می‌داد. نتایج مطالعه بر مبنای سؤالات پژوهشی نشان می‌دهد، مدیران، کارشناسان و برنامه‌ریزان مورد مطالعه وضعیت و کیفیت اجرای برنامه کارورزی را مثبت ارزیابی نمی‌کنند، اما کارفرمایان و هنرجویان و والدین آن‌ها از نحوه اجرای برنامه کارورزی احساس رضایت دارند.

هدف از اجرای این پژوهش، ارزشیابی از نحوه و کیفیت اجرای برنامه کارورزی هنرجویان سال سوم شاخه کاروانش، شناسایی مشکلات (نقاط ضعف) اجرای برنامه و راه‌های ارتقای کیفیت آن بوده است. جامعه آماری این پژوهش را تمامی هنرجویان پایه سوم هنرستان‌های شاخه کاروانش در سه استان خراسان جنوبی، همدان و شهر تهران، کارشناسان و برنامه‌ریزان حوزه ستادی و استانی کاروانش، مدیران

بیان مسئله

مطالعات انجام شده در داخل و خارج از ایران نشان می‌دهند، برنامه‌های کارورزی علی‌رغم تأثیر قابل توجهی که در مهارت‌آموزی دارند، اما در اجرا و عمل با چالش‌های مهم و جدی مواجه هستند (www.journals.sfu, 2010). **آسیبیت**^۱ (۲۰۰۴) می‌نویسد: هدف مهارت‌آموزی بر مبنای کارآموزی، ایجاد جاذبه در کارفرمایان برای استخدام کارآموزان یا زمینه‌سازی برای خوداشتغالی آنان است. نتایج یک پژوهش نشان می‌دهد که انجام کارآموزی احتمال اشتغال افراد را ۲۲ درصد در کل زنان و مردان افزایش داد.

گلاندا^۲ (۲۰۰۷) درباره اهمیت کارآموزی می‌نویسد: «کارآموزی و نظام دوال به‌طور سنتی در اتریش، دانمارک، آلمان و سوئیس باعث شده است که جوانان آغاز خوبی در بازار کار داشته باشند». **اکرام‌نیا** (۱۳۸۱) در پژوهش خود با عنوان «بررسی مشکلات کارورزی و کارآموزی دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش از دیدگاه مربیان، مدیران، دانش‌آموزان و دیگر دستگاه‌های ذی‌ربط در استان اصفهان»، اجرای فعلی درس کارورزی از نظر زمان، نحوه اجرا و مکان اجرا با مشکل مواجه است. از نظر دانش‌آموزان پسر شاخه کاردانش، بزرگ‌ترین مشکل کارورزی، طول دوره کارورزی و مشکل بعدی پیدا نکردن محل کارورزی است. از نظر مربیان بازدید کننده مرد وزن، مهم‌ترین مشکلات کارورزی دختران و پسران، زمان اجرای دوره، صلاحیت نداشتن بعضی از کارگاه‌ها، کافی نبودن آگاهی دانش‌آموزان، پراکندگی کارگاه‌ها برای بازدید و عدم پذیرش دانش‌آموزان دختر از سوی مراکز دولتی و کارخانجات بزرگ است. از نظر مدیران کارگاه‌ها و صنایع، مهم‌ترین مشکلات کارورزی، کم بودن نظارت بر کار دانش‌آموزان، جدی نگرفتن دوره کارورزی برای یادگیری، ناتوانی فیزیکی و جسمی بعضی از دانش‌آموزان است.

عزیزی (۱۳۹۱) پیشنهاد می‌کند، با توجه به اهمیت کارآموزی در محیط کار و خارج از مدرسه، کارورزی و تمرین مشاغل، به منزله راه‌های هم‌سو کردن آموزش و نیازهای اقتصادی جامعه، در تعامل با مراکز صنعتی و کارفرمایان صورت پذیرد تا دانش‌آموزان بتوانند در زمینه مشاغل موردنظر خود به تجربه‌اندوزی بپردازند.

پیریائی (۱۳۸۱)، در پژوهش خود با عنوان

«بررسی میزان اثربخشی دوره‌های کارآموزی و کارورزی بر مهارت هنرجویان فنی و حرفه‌ای و کاردانش استان لرستان» نتیجه می‌گیرد: زمان و مدت دوره و محل دوره کارورزی بسیار مناسب و کافی است.

شواخی (۱۳۸۷) می‌نویسد: «مشکلات کارورزی شامل موارد مختلفی است که از مهم‌ترین آن‌ها ضعف قوانین و مقررات است که کارفرمایان کارگاه‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات را موظف به پذیرش کارآموزان نمی‌کند. همچنین، تفاوت زیاد بین محیط مراکز آموزشی و محیط کار، طرح‌های آموزشی توأم با کار در مدارس متوسطه و نظایر آن را با شکست مواجه ساخته است. با گذشت بیش از ۱۸ سال از اجرای شاخه کاردانش و برگزاری دوره‌های کارورزی، مدیران، برنامه‌ریزان و مجریان شاخه کاردانش از روند اجرای برنامه کارورزی، کیفیت اجرا و نقاط قوت و ضعف آن اطلاع دقیق و مستندی در اختیار ندارند و مشخص نیست که برنامه در حال اجرای کارورزی تا چه حد با برنامه قصد شده آن منطبق است. اینک با در نظر گرفتن مسائل فوق لازم است از برنامه کارورزی ارزشیابی به عمل آید تا به‌طور دقیق‌تری مسائل و مشکلات برسر راه تحقق اهداف آن مشخص شوند.

پرسش‌های پژوهش

۱. برنامه‌ریزان، کارشناسان و مدیران هنرستان‌های شاخه کاردانش تا چه اندازه از اهداف و ضوابط اجرای برنامه کارورزی آگاهی دارند؟
۲. برنامه‌ریزان، کارشناسان و مدیران هنرستان‌های شاخه کاردانش نحوه و کیفیت اجرای برنامه درسی کارورزی را تا چه حد متناسب با اهداف پیش‌بینی شده در برنامه ارزیابی می‌کنند؟
۳. مشکلات و مسائل اجرای برنامه از دیدگاه برنامه‌ریزان، کارشناسان و مدیران هنرستان‌های شاخه کاردانش کدام‌اند؟
۴. کارفرمایان تا چه حد از اهداف برنامه و ضوابط اجرای آن آگاهی دارند و تا چه حد اجرای آن را در مهارت‌آموزی کارورزان مؤثر می‌دانند؟
۵. مشکلات و مسائل اجرای برنامه کارورزی از دیدگاه کارفرمایان کدام‌اند؟
۶. والدین هنرجویان درباره کیفیت اجرای برنامه کارورزی و میزان رضایتمندی فرزندان خود در انجام آن چه نظری دارند و در اجرای برنامه با چه مشکلاتی مواجه بوده‌اند؟

کلیدواژه‌ها:

کارورزی، کاردانش، ارزشیابی کارورزی

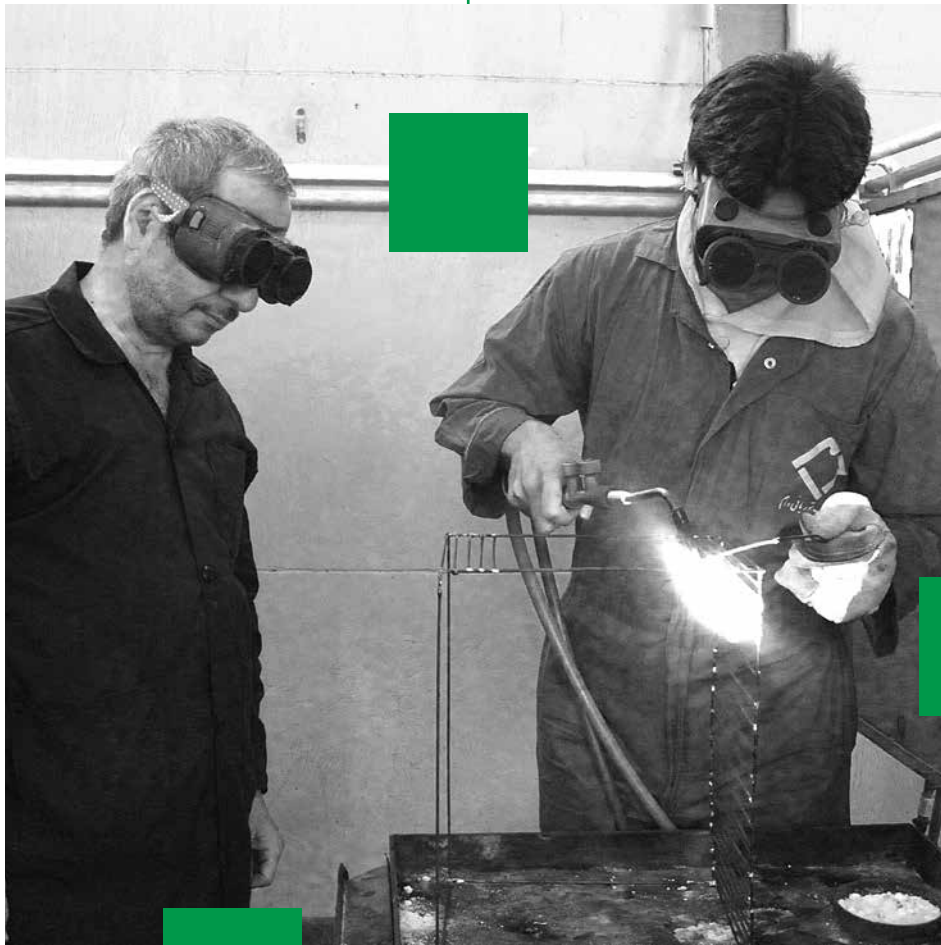
روش پژوهش

این پژوهش از نوع مطالعات ارزشیابی است که داده‌های آن از طریق مطالعات میدانی جمع‌آوری و به روش «مثلث‌سازی» با یکدیگر ترکیب شده‌اند. لازم به ذکر است که مثلث‌سازی انواع متفاوتی دارد که یکی از انواع آن مثلث‌سازی داده‌هاست. ابزارهای مورد استفاده برای جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش عبارت‌اند از پرسش‌نامه، مصاحبه و مشاهده.

جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

تعداد نمونه‌های هنرجویان ۲۳۲ نفر، تعداد نمونه مدیران، برنامه‌ریزان و کارشناسان ۶۶ نفر، تعداد نمونه کارفرمایان ۶۷ نفر، تعداد نمونه والدین ۶۲ نفر، و تعداد مشاهدات از محل‌های کارورزی ۵۴ مورد بود. برای تعیین نمونه از بین مجریان و برنامه‌ریزان شاخه کار دانش در سطح ستاد وزارت آموزش و پرورش و ادارات کل، ۶ نفر از افراد فوق که

۷. ارزیابی کارورزان شاخه کار دانش از برنامه درسی کارورزی در حال اجرا چیست؟
۸. کارورزان تا چه حد اجرای کارورزی را در تقویت مهارت‌های فنی و تخصصی خود مؤثر می‌دانند؟
۹. کارورزان تا چه حد از نحوه اجرای کارورزی رضایت دارند؟
۱۰. کارورزان تا چه حد کارورزی را مرتبط با رشته تحصیلی خود می‌دانند؟
۱۱. کارورزان با چه مشکلاتی در ارتباط با شرکت در برنامه کارورزی مواجه بوده‌اند؟
۱۲. نحوه ارزشیابی از برنامه درسی کارورزی در حال اجرا چگونه است و تا چه حد با ضوابط مربوط هماهنگی دارد؟
۱۳. مشکلات و کاستی‌های برنامه درسی کارورزی در حال اجرا کدام‌اند؟
۱۴. برای ارتقای اثربخشی برنامه درسی قصد شده و برنامه درسی در حال اجرای کارورزی چه اصلاحاتی باید در آن اعمال شوند؟

هنرجویان
(کارورزان) ارزیابی
مثبتی از اجرای
برنامه کارورزی دارند

دارای تجربه بیشتری بودند، به شیوه نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. نمونه‌گیری برای تعیین استان‌های مورد مطالعه، به صورت تصادفی طبقه‌ای انجام شد.

نتایج پژوهش

جمع‌بندی نظرات برنامه‌ریزان، کارشناسان و مدیران هنرستان‌های کار دانش در مورد پرسش اول پژوهش نشان می‌دهد که اکثر آن‌ها ۵۶ درصد هدف انجام کارورزی را آشنایی با بازار کار، ۲۶ درصد عملی کردن مهارت‌های آموخته شده در هنرستان دانسته‌اند و ۱۸ درصد سایر موارد را مطرح کرده‌اند. این دو هدف بخشی از اهداف پیش‌بینی شده برای برنامه کارورزی هستند که در دستورالعمل کارورزی بیان شده‌اند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که برنامه‌ریزان، کارشناسان و مدیران هنرستان‌های کار دانش با هدف کلی برنامه کارورزی آشنا هستند، اما از اهداف کارورزی به‌طور تفصیلی آگاهی لازم را ندارند. با توجه به اینکه هدف برنامه درسی، مهم‌ترین مؤلفه برنامه محسوب می‌شود که جهت‌گیری برنامه درسی را تعیین می‌کند، عدم اطلاع و آگاهی لازم و کافی گروه‌های فوق‌الذکر (برنامه‌ریزان و مجریان) از اهداف برنامه، به آسانی می‌تواند مسیر اجرای برنامه را منحرف کند، برنامه درسی در حال اجرا را با چالش‌های زیادی مواجه سازد و کارایی و اثربخشی آن را کاهش دهد.

پرسش دوم پژوهش، در مجموع نظرات آن‌ها حاکی از نبود تناسب لازم بین نحوه و کیفیت اجرای برنامه کارورزی با اهداف و ضوابط در نظر گرفته شده است. به عبارت دیگر، برنامه درسی در حال اجرا هم‌خوانی لازم را با اهداف برنامه قصد شده ندارد و همین امر سبب می‌شود که اجرای برنامه کارورزی از اثربخشی لازم برخوردار نباشد.

در مورد پرسش سوم پژوهش نشان می‌دهد که آن‌ها نقاط ضعف و مشکلاتی نظیر محدود بودن محل‌ها و مراکز کارورزی و پراکندگی آن‌ها، عدم همکاری لازم مؤسسات و کارفرمایان در پذیرش کارورزان، نپرداختن به موقع حق‌الزحمه کارورزی و توجیه نبودن هنرجویان، والدین هنرجویان و کارفرمایان را به‌عنوان اهم مشکلات و نقاط ضعف اجرای برنامه کارورزی معرفی می‌کنند.

پاسخ پرسش چهارم پژوهش مبنی بر این است که: کارفرمایان نیز مانند برنامه‌ریزان، کارشناسان و

مدیران با اهداف تفصیلی برنامه کارورزی آشنایی لازم را ندارند. با توجه به اینکه کارفرمایان در اجرای مهارت‌آموزی نقش بی‌بدیلی را ایفا می‌کنند، ناآگاهی آنان از اهداف برنامه، به کیفیت اجرای برنامه آسیب جدی وارد خواهد کرد. در مشاهدات به‌عمل آمده از محل‌های اجرای کارورزی و از مصاحبه با کارفرمایان، یکی از موضوعاتی که ادراک و استنباط می‌شد، این بود که بخشی از کارفرمایان هدف از اجرای کارورزی هنرجویان را کسب مدرک تحصیلی تلقی می‌کردند و لذا جنبه مهارت‌آموزی از طریق انجام کارورزی را جدی نمی‌گرفتند.

جمع‌بندی نظرات کارفرمایان در مورد اینکه تا چه حد اجرای کارورزی را در مهارت‌آموزی کارورزان مؤثر می‌دانند، نشان می‌دهد که آنان انگیزه و علاقه هنرجویان را برای شرکت در اجرای برنامه کارورزی در سطح بالایی معرفی می‌کنند. یعنی رقمی در حدود ۷۶ درصد آن‌ها، علاقه و انگیزه هنرجویان را از سطح متوسط تا بسیار زیاد اظهار داشته‌اند. همچنین، اکثر آن‌ها (۶۴ درصد) توان مهارتی هنرجویان را در سطح متوسط تا خوب عنوان کرده‌اند. تلفیق این دو دسته یافته، این جمع‌بندی را به‌دست می‌دهد که کارفرمایان اجرای برنامه کارورزی را در مهارت‌آموزی و افزایش مهارت هنرجویان مؤثر می‌دانند، زیرا از نظر آنان، هنرجویان هم از انگیزه بالایی برخوردار هستند و هم توان مهارتی آن‌ها در سطح خوبی قرار دارد و چون تلفیق این دو متغیر با یکدیگر می‌تواند فرایند یادگیری را بسیار تقویت کند، لذا از دیدگاه کارفرمایان، اجرای برنامه کارورزی اثربخشی لازم را دارد و می‌تواند در ارتقای توان مهارتی هنرجویان مؤثر باشد.

پرسش پنجم پژوهش مبنی بر این است که: نقاط ضعف (مشکلات) اجرای برنامه کارورزی از دیدگاه کارفرمایان کدام‌اند؟ بخشی از آنان مواردی از جمله ناآشنایی هنرجویان با قوانین و مقررات سازمانی و حضور نامنظم هنرجویان در محل کارورزی را به‌عنوان مشکلات اجرای برنامه کارورزی ذکر کرده‌اند. این موضوع که اغلب کارفرمایان در ارتباط با اجرای برنامه کارورزی مشکلی را مطرح نکرده‌اند، می‌تواند نشانگر آن باشد که آنان از مشارکت در اجرای برنامه کارورزی ناراضی نیستند. این نشان می‌دهد که زمینه برای مشارکت بخش‌های بیرون از آموزش و پرورش برای اجرای برنامه کارورزی فراهم است و این وظیفه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان این

اجرای درس کارورزی از نظر زمان اجرا و طول دوره کارورزی با مشکل مواجه است

دفترچه‌های گزارش کار هنرجویان نشان‌دهنده آن بود که بخش عمده‌ای از سرپرستان کارورزی و مربیان در نمره‌گذاری واقعی و دقیق با حساسیت و جدیت عمل نکرده‌اند

وزارت است که از این ظرفیت مناسب و موجود به نحو لازم بهره‌برداری کنند.

درمورد پرسش ششم پژوهش، اکثر والدین از میزان همکاری مؤسسات محل کارورزی رضایت داشته و بخش عمده‌ای از آن‌ها اظهار کرده‌اند که در اجرای برنامه کارورزی فرزندشان مشکلی نداشته‌اند. از طرف دیگر، بنا به اظهار اکثریت والدین، فرزندان آن‌ها از انجام کارورزی رضایت کامل داشته‌اند. جمع‌بندی این یافته‌ها نشان می‌دهد که نحوه و کیفیت اجرای برنامه کارورزی از نظر والدین در حد قابل قبولی قرار دارد. والدین هنرجویان در مورد مشکلات برنامه کارورزی و نقاط ضعف آن، مواردی همچون کمبود امکانات رفاهی در تابستان (تأمین وسایل سرمایشی)، دوری راه، تناسب نداشتن کارورزی با رشته مهارتی فرزندانشان و هم‌زمانی و تقارن زمان کارورزی با آماده شدن فرزندان برای شرکت در آزمون ورودی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی را معرفی کرده‌اند.

در مورد پرسش هشتم پژوهش، بیش از ۷۰ درصد کارورزان تأثیر انجام کارورزی را در تقویت و افزایش مهارت‌های تخصصی خود در سطح زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند و حدود ۶۲ درصد، میزان رضایت خود را از انجام کارورزی در حد زیاد و خیلی زیاد مطرح کرده‌اند. از سوی دیگر، ۷۰ درصد آنان ارتباط کارورزی را با رشته تحصیلی‌شان زیاد و خیلی زیاد عنوان کرده‌اند. تلفیق این یافته‌ها نشان می‌دهد که هنرجویان (کارورزان) ارزیابی مثبتی از اجرای برنامه کارورزی دارند.

پرسش یازدهم پژوهش مبنی بر این است که: هنرجویان در ارتباط با برنامه کارورزی با چه مشکلاتی مواجه بوده‌اند؟

هنرجویان شرکت‌کننده در برنامه کارورزی، با وجود آنکه ارزیابی مثبتی از انجام کارورزی خود داشته‌اند، اما بخشی از آنان مشکلاتی را که در حین اجرای کارورزی خود با آن‌ها برخورد داشته‌اند بیان کرده‌اند که اهم آن‌ها عبارت‌اند از: گرمای هوا در فصل تابستان؛ تداخل با کنکور و فصل کار و تقارن با ماه رمضان (در سال‌های اخیر)؛ طولانی بودن زمان انجام کارورزی. این یافته‌ها با یافته‌های **اکرام‌نیا** (۱۳۸۱) هم‌خوانی دارد. او از مطالعه خود نتیجه گرفته است که اجرای درس کارورزی از نظر زمان اجرا و طول دوره کارورزی با مشکل مواجه است.

یافته‌های مطالعه در مورد پرسش دوازدهم نشان می‌دهد که ارزشیابی و نمره‌گذاری درس کارورزی از نظر شکلی کاملاً منطبق بر دستورالعملی است که در این رابطه به هنرستان‌ها ابلاغ شده است. اما از بعد کیفی، نمره‌گذاری و ارزشیابی از درس کارورزی هنرجویان با اشکالات و ایراداتی مواجه است که از آن جمله می‌توان به سهم‌بندی نامناسب نمرات سرپرست کارورزی، مربی ناظر و دفترچه گزارش کار اشاره کرد. به نظر می‌رسد این سهم‌بندی سبب تسهیل روند قبولی هنرجویان در درس کارورزی می‌شود، به‌ویژه آنکه مشاهدات مجری و سایر مشاهده‌کنندگان از محل‌های کارورزی و بررسی و مشاهده دفترچه‌های گزارش کار هنرجویان نشان‌دهنده آن بود که بخش عمده‌ای از سرپرستان کارورزی و مربیان در نمره‌گذاری واقعی و دقیق با حساسیت و جدیت عمل نکرده‌اند، بلکه با مسامحه و اغماض و نوعی تساهل برخورد کرده‌اند. اشکال دیگری که باید بدان اشاره و بر آن تأکید شود آن است که محتوای دستورالعمل کارورزی درمورد

برنامه‌ی درسی در حال اجرا هم خوانی لازم را با اهداف برنامه‌ی قصد شده ندارد و همین امر سبب می‌شود که اجرای برنامه‌ی کارورزی از اثربخشی لازم برخوردار نباشد

توجه به مشکلاتی که در حین اجرای برنامه‌ی کارورزی طی سال‌های متمادی مشاهده کرده‌اند، مواردی از جمله اجرای غیرمتمرکز و منعطف برنامه‌ی کارورزی و اجرای آن در طول سال تحصیلی، پرداخت به موقع حق الزحمه‌ی برنامه‌ریزان و مجریان کارورزی، همکاری بیشتر آموزش و پرورش در شناسایی و معرفی مراکز کارورزی، نظارت بیشتر در اجرای برنامه‌ی کارورزی و توجیه هنرجویان و والدین آن‌ها نسبت به اجرای برنامه‌ی کارورزی پیشنهاد کرده‌اند.

کارفرمایان نیز پیشنهاد کرده‌اند که زمان اجرا از تابستان به طول سال تحصیلی منتقل شود تا برنامه‌ی کارورزی بهتر اجرا شود. والدین هنرجویان اجرای کارورزی در نزدیکی محل سکونت هنرجویان و حتی‌الامکان در داخل هنرستان محل تحصیل هنرجویان را پیشنهاد داده‌اند. هنرجویان نیز پیشنهاد کرده‌اند، کارورزی در طول سال تحصیلی انجام شود و در صورت اجرا در تابستان، محل کارورزی به وسایل سرمایشی مجهز شود و طول دوره‌ی کارورزی کاهش یابد.

از تلفیق نتایج و یافته‌های حاصل از نظرات و دیدگاه‌های گروه‌های درگیر در برنامه‌ی کارورزی درباره‌ی نحوه و کیفیت برنامه‌ی کارورزی، شناسایی برخی از نقاط قوت و ضعف اجرای برنامه و مشکلات اجرایی آن و مطالعه‌ی اسناد و مدارک برنامه‌ی درسی رشته‌های کاردانش و مطالعات و پژوهش‌های انجام گرفته در این زمینه می‌توان به این جمع‌بندی رسید که چالش‌ها، نقاط ضعف و مشکلات برنامه‌ی درسی کارورزی در حال اجرا، از دو مؤلفه «برنامه‌ی قصد شده» و «برنامه‌ی در حال اجرا» ناشی می‌شود.

پیشنهادها

- تمرکززدایی در اجرای برنامه‌ی کارورزی
- اجرای کارورزی در طول سال تحصیلی
- اصلاح ساز و کار ارزشیابی
- تشکیل بانک اطلاعاتی درمورد مراکز کارورزی
- طراحی و تدوین سازوکارهایی به منظور تشویق و ترغیب کارفرمایان به همکاری با آموزش و پرورش
- اعمال نظارت بیشتر بر اجرای برنامه کارورزی
- تشکیل کلاس‌های توجیهی برای مدیران، هنرجویان و اولیای آن‌ها

شیوه‌ی ارزشیابی از کارورزی و کسب نمره‌ی قبولی هنرجویان بسیار منعطف است، به‌طوری‌که هرگاه هنرجویی در خردادماه و یا شهریورماه و حداکثر در دی‌ماه نتواند در درس کارورزی نمره‌ی قبولی کسب کند، می‌تواند با ثبت‌نام در دوره‌ی بزرگ‌سالان، درس کارورزی را در قالب ۲ واحد درس نظری بگذارند. پرسش سیزدهم پژوهش مبنی بر این است که: در مجموع، نقاط ضعف (مشکلات) برنامه‌ی درسی در حال اجرا کدام‌اند؟

نتایج حاصل از اجرای مصاحبه‌ها و پرسش‌نامه‌ها با گروه‌های درگیر در اجرای برنامه‌ی کارورزی، شامل برنامه‌ریزان، کارشناسان، مدیران، کارفرمایان، والدین هنرجویان و مشاهدات به عمل آمده از محل‌های کارورزی نشان می‌دهند که کاستی‌ها و مشکلات متعددی برنامه‌ی در حال اجرای کارورزی در شاخه‌ی کاردانش را رنج می‌دهد. این مشکلات (نقاط ضعف) که از زبان پاسخ‌گویان (هر یک از گروه‌های ذی‌نفع) اعلام و بیان شده‌اند، در ادامه به اجمال معرفی می‌شوند:

از نظر برنامه‌ریزان، کارشناسان و مدیران، محدود بودن تعداد مراکز کارورزی و پراکندگی آن‌ها، عدم همکاری لازم مؤسسات در پذیرش کارورزان، عدم پرداخت به موقع حق‌الزحمه‌ی عوامل اجرایی برنامه‌ی کارورزی و توجیه نبودن هنرجویان، والدین و کارفرمایان نسبت به اهداف و اجرای برنامه‌ی کارورزی مهم‌ترین کاستی‌ها و دشواری‌های برنامه‌ی کارورزی هستند.

کارفرمایان به‌عنوان نیروهای صف و خط مقدم اجرای برنامه‌ی کارورزی که از نزدیک با اجرای برنامه‌ی کارورزی درگیر هستند، ناآشنایی هنرجویان با قوانین و مقررات سازمانی و حضور نامنظم هنرجویان (کارورزان) در محل کارورزی را مهم‌ترین مشکلات و کاستی‌های اجرای برنامه‌ی کارورزی عنوان کرده‌اند.

والدین کاستی‌ها و مشکلات اجرای برنامه‌ی کارورزی را از این قرار دانسته‌اند: کمبود امکانات رفاهی در محل کارورزی؛ دوری راه؛ تناسب نداشتن برنامه‌ی کارورزی با رشته‌ی تحصیلی هنرجویان؛ هم‌زمان بودن اجرای برنامه‌ی کارورزی با آزمون ورودی دانشگاه‌ها.

پرسش چهاردهم پژوهش مبنی بر این است که: برای ارتقای کیفیت برنامه‌ی قصد شده و در حال اجرای کارورزی چه اصلاحاتی باید در آن‌ها به عمل آورد؟ برنامه‌ریزان و کارشناسان و مدیران که مسئولیت اجرای برنامه‌ی کارورزی را بر عهده دارند، با

* بی‌نوشت‌ها

1. Aysit
2. Glanda

* منابع

1. Aysit Tansel (2004) The effects of Apprenticeship Training scheme on Employment probability in Turkey Revised (2008) www.iza.org/ conference Improving The effectiveness of Transitioning from education to work 1.
2. www.journals.sfu2010Effectiveness, Efficiency and Impact of Indonseia, Apprenticeship program (2010) International Labor organization.
3. Wilson, Alls (1994), Technician Training, The Encyclopedia of education, second edition.